

pokládá úmysl, by někdo utrpěl škodu na svém majetku nebo jiných právech. Účelem lstivého jednání stěžovatele a jeho vyhrůžek bylo vrácení závdavku, kterým Leona Š-ová, pokud se týče manželé Š-ovi byli by poškozeni jen tehdy, kdyby k vrácení závdavku nebyli povinni. Omyl stěžovatelův, že Karel P. je dle obsahu smlouvy mezi ním a manželý Š-ovými, a dle případných skutečností pozdějších oprávněn, žádati na jmenovaných manželích vrácení závdavku, odnášel by se k neznalosti předpisů, spadajících do oboru práva soukromého, a byl by tudíž omylem skutkovým ve smyslu §u 2 lit. e) tr. zák. Nálezací soud vzal sice za prokázáno, že uzavřena byla hned při koupi smlouva konečná, nevázaná na podmínku svolení domácího, z čehož arcí plyne, že nárok na vrácení závdavku byl bezprávným (§ 908 obč. zák.). Než nálezací soud neuvažoval o tom a nezjistil, zda stěžovatel byl si vědom bezprávnosti nároku, neboli, zda zlý úmysl, předpokládaný trestnými činy, není vyloučen jeho omylem. Podrobného uvažování v tomto směru bylo třeba tím více, když skutečnosti, z nichž Leona Š-ová a nálezací soud odvozují bezprávnost nároku, neudály se v osobě stěžovatelově a není zjištěno ani, že smlouva byla ujednána v jeho přítomnosti, ani, co mu o ní sdělil P. Pro nedostatek zjištění stěžovatelova vědomí o bezprávnosti nároku, jím vymáhaného, a úmyslu poškozovacího není odsuzující výrok po subjektivní stránce opodstatněn skutkovými zjištěními nálezacího soudu, spočívá na nesprávném výkladu zákona co do subjektivních předpokladů zločinů, o které jde, a je zmatečným dle čís. 9 pís. a) §u 281 tr. ř. Zmateční stížnost pokud dovolává se důvodů dle čís. 9 písm. b) §u 281 tr. ř., zůstala neprovedena a není v rozsudku ani podkladu pro tento důvod zmatečnosti. Nelze dále souhlasiti s názorem nálezacího soudu, který činnost stěžovatelovu podřadil pod dvojí zákonné ustanovení. Činnost stěžovatelova byla jednotná, nesoucí se za účelem, přiměti Leonu Š-ovou k vrácení závdavku. Účinkovala na vůli Š-ové prostředky vyvolávání obav a vzbuzení omylu. Osobování si povahy veřejného úředníka nebo předstírání zvláštního práva úřední intervence sesílilo jen účinnost vyhrůžek. Vyhrůžky byly výronem a projevem vrchnostenské povahy, za níž stěžovatel se ukryl. Právní význam činnosti byl by tudíž vyčerpán již podřazením jejím pod skutkovou podstatu vydírání nebo pod skutkovou podstatu podvodu. V této věci přichází z obou v úvahu skutková podstata vydírání, jež dle §u 98 tr. zák. ustupuje jen takovému zločinu, o které jde, a je zmatečným dle čís. 9 písm. a) §u 281 tr. ř. převyšujícího 600 Kč, vyhrožováním újmou, převyšující 2.000 Kč, stanovena je trestní sazba těžkého žaláře od jednoho roku do 5 let, kdežto podvod, směřující ke škodě 1.500 Kč, trestce se dle §u 202 tr. zák. jen žalářem od 6 měsíců do 5 let.

Čís. 1343.

Ke skutkové podstatě §u 209 tr. zák. stačí udání u četnictva, třebas je udavač později u soudu odvolal. Lhostejno, že udavač, jsa sám obviněným, neměl povinnost, mluvit pravdu.

(Rozh. ze dne 10. listopadu 1923, Kr II 582/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Olomouci ze dne 22. května 1922, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným zločinem Šu 209 tr. zák. a přestupkem Šu 477 tr. zák.

Důvody:

Zmateční stížnost, dovolávajíc se důvodu zmatečnosti čís. 9 a), 10 Šu 281 tr. ř., správně jen čís. 9 a), namítá především, že zodpovídání se obžalovaného, vyšetřovaného pro podezření, že nesprávným způsobem přišel do držení 7 balíčků umělých copů, neslo se tím směrem, že copů nabyt cestou poctivou, totiž koupí, a že, poněvadž jeho tvrzení, že koupil je od neznámého cestujícího, úřady nevěřily a naň stále naléháno bylo, by jmenoval osobu, od níž copy koupil, řekl bez jakéhokoliv zlého úmyslu, že je koupil od Cyrila D-a. Tím prý D-a vůbec nijakým způsobem neobvinil, zejména ne z nějakého vymyšleného činu trestného, a neudal prý ničeho, co by bylo směřovalo k tomu, že D. nabyt copů způsobem nepoctivým. Zmateční stížnosti nelze přiznati oprávnění. Rozsudek zjišťuje, že z vlakové pošty ztratila se zásilka 7 balíčků s umělými copy ve váze 5 kg v ceně 250 švýc. franků a 3.278 Kč 75 h a že podezření z této krádeže padlo na poštovního zřízence Františka K-a, který zásilku z vlakové pošty Praha—Přerov do vlakové pošty Přerov—Bohumín překládal a který také pro krádež tu byl obžalován. O obžalovaném Metoději P-ovi zjišťuje rozsudek, že nabízel holiči Josefu N-ovi k prodeji 24 copy udávaje, že mu je dal do prodeje jeho bratr, holič z P., a že také holiči Antonínu R-ovi nabízel k prodeji 24 úplných ženských copů, které R. konečně za 240 Kč koupil. Obžalovaný, byv dle dalšího zjištění rozsudkového četnictvem ve věci tázán, udal, že mu dva tucty copů dal do prodeje za 200 Kč Cyril D. s podotknutím (poukazem), že mají skutečně cenu asi 800 Kč, 240 Kč, stržených prodejem copů, prý D-ovi, který mu přikázal, aby o věci pomlčel, posud neodevzdal, a, byv dne 17. května 1921 u okresního soudu v P. slyšen ve věci jako obviněný, udal, že jeho udání u četnictva, že mu D. dal do prodeje nějaké copy, nezakládá se na pravdě. Rozsudek dospívá k závěru, že obžalovaný, udav D-a u četnictva, tedy u vrchnosti, jako onoho člověka, který mu dal do prodeje dva tucty copů za 200 Kč s oním »poukazem«, ačkoliv si byl toho vědom, že to pravda není, nejen tvrdil okolnosti, způsobilé, by proti D-ovi odůvodnily podezření zločinu krádeže, nýbrž že jeho udání sloužilo skutečně k zavedení trestního vyšetřování proti D-ovi pro tento zločin. Zmateční stížnost snaží se neprávem dovoditi, že zodpovídání se obžalovaného (správně: ono jeho udání u četnictva) neslo se jen k tomu, že copů nabyt cestou poctivou a že bez jakéhokoliv zlého úmyslu řekl, že je koupil od D-a. Již sama skutečnost, že byl ve věci tázán četnictvem, musila v něm nezbytně vzbuditi vědomí, že jde o šetření ve věci nějakého činu trestného, při čemž ve spojení se skutečnostmi, jemu v té době známými a rozsudkem zjištěnými, nemohl býti v pochybnostech o tom, že jest podezření, že copy pocházejí z krádeže a to vzhledem k ceně jich z krádeže zločinné. Obžalovanému nemohlo konečně býti ani tajno, že označení domnělého prodávatele copů vyvolá proti němu zároveň podezření pachatelství krádeže, o jejíž šetření šlo. Označil-li tudíž obžalovaný jako člověka, který mu dal copy do prodeje,

Cyrila D-a, vzbudil ono podezření proti němu a, poněvadž tak učinil u četnictva, tedy u vrchnosti, nelze porušení zákona nebo jeho nesprávné použití spatřovati v tom, že dospívá rozsudek k závěru, že tu šlo o udání z vymyšleného zločinu dle §u 209 tr. zák. Po stránce subjektivní vyžaduje se ke skutkové podstatě tohoto zločinu pouze pachatelovo vědomí, že jeho udání u vrchnosti (neb obvinění) odporuje pravdě, stačí proto i v tomto případě rozsudkové zjištění, dle něhož si obžalovaný byl toho vědom, že to, co četnictvu na D-a udává, není pravda. Že tak obžalovaný jednal nejen v tomto vědomí, nýbrž přímo s úmyslem vzbuditi v četnictvu přesvědčení, že se D. dopustil činu trestného, tomu nasvědčuje skutečnost, zjištěná rozsudkem, že u četnictva uvedl, že mu D. přikázal, aby o věci pomlčel. V tomto směru není ostatně bez významu ani zodpovídání se obžalovaného při té příležitosti, kdy u soudu prohlásil, že jeho udání u četnictva nezakládá se na pravdě, které sice později opět odvolal, ale které znělo v ten smysl, že K-a, jenž prý mu dal copy do prodeje, nechtěl prozraditi, a že proto ani četnictvu nechtěl říci pravdu, nýbrž uvedl, že má vlasy od D-a. S rozsudkovým závěrem, dle něhož obžalovaný nejen tvrdil okolnosti způsobilé, by proti D-ovi odůvodnily podezření zločinu krádeže, nýbrž dle něhož jeho udání sloužilo skutečně k zavedení trestního vyšetřování proti D-ovi pro tento zločin, nelze v soulad uvéstí tvrzení zmateční stížnosti, že obžalovaný neudal ničeho, co by bylo směřovalo k obvinění, že D. nabyl copů způsobem nepoctivým. Trestný čin byl obžalovaným spáchán, dokonán, tím, že ono udání na D-a u četnictva byl učinil. Tím, že obžalovaný později u soudu prohlásil, že se udání to nezakládá na pravdě, nemohl zjednati si beztrestnost, to tím méně, když dle rozsudkového zjištění D. za tím byl již ve věci nejen policií vyšetřován, nýbrž dne 10. května 1921 u okresního soudu v P. vyslechnut jako obviněný, kdežto obžalovaný učinil své prohlášení teprve dne 17. května 1921. Na věci vůbec a na skutečnosti, že obžalovaný udal D. ze zločinu vymyšleného, zvláště nemění ničeho ani skutečnost, že K. byl z obžaloby pro krádež oněch copů sprostěn a že obžalovaný Metoděj P. nebyl uznán vinným ve smyslu obžaloby zločinem podílnictví na krádeži, nýbrž jen přestupem dle §u 477 tr. zák. Že krádež copů spáchána byla, rozsudek zjišťuje a v onom období šetření, že něhož obžalovaný učinil udání na D-a, nebyla vyloučena možnost vzniku podezření, že D. krádež spáchal, pokud se týče na jejím provedení účast bral; shora zmíněné skutečnosti, zjištěné rozsudkem, nasvědčují tomu, že proti němu podezření vzbuzeno byvši udáním obžalovaného, také opravdu vzešlo a po jistou dobu trvalo, zavdavši dokonce podnět k zavedení trestního vyšetřování proti D-ovi pro zločin krádeže. Že konečně právo osoby, obviňované z činu trestného, na obhajobu a skutečnost, že osoba taková nemá povinnosti, mluvit pravdu, nesmí se zvrhnouti ve výhodu, směti beztrestně páchat činy trestné, je na bíledni; zmateční stížnost snaží se proto zcela neprávem dovoditi, že udání obžalovaného dlužno označiti jako výmluvu a nikoliv jako obviňování (udání) třetí osoby z vymyšleného zločinu.

Čís. 1344.

Pojem trestné pomoci (§ 5 tr. zák.) nevyžaduje ani předchozí úmluvy s přímým pachatelem, ani zjištěného úmyslu pomocníkovy. Jde-li při